

A photograph of three elderly women in a kitchen. The woman on the left is wearing a black jacket and a blue scarf. The woman in the middle is wearing a blue polka-dot shirt and a purple apron. The woman on the right is wearing a blue and white striped sweater and glasses, holding a small blue bowl. In the bottom right corner, a hand holding a pen is visible, suggesting they are working on a document together.

MUKANA
HALLITUKSEN
KÄRKIHANKKEESSA

Toimiva kotihoito Lappiin -monipuoliset tuen muodot kotona asumiseen

Yhteneväisen asiakassuunnitelman laatiminen.

Käsitteitä ja lakeja:

- Asiakassuunnitelmalla tarkoitetaan sosiaalihuoltolain 39 §:ssä, asiakas- ja potilaslain 10 §:n 1 momentissa tarkoitettua asiakassuunnitelmaa ja palvelun toteuttamissuunnitelmaa ja 13 §:ssä tarkoitettua hoitosuunnitelmaa, ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveystalvuluista annetun lain (980/2012), jäljempänä vanhuspalvelulaki, 16 §:ssä, vammaisuuden perusteella järjestettävistä erityispalveluista annetun lain, jäljempänä vammaispalvelulaki, 5 §:n 2 momentin, ja lastensuojelulain 30 §:ssä tarkoitettua asiakirjaa sekä muualla laissa tarkoitettua vastaavaa asiakirjaa;
- Sosiaalihuollon asiakaslain mukaan sosiaalihuoltoa toteutettaessa on laadittava palvelu-, hoito-, kuntoutus- tai muu vastaava suunnitelma, jollei kyseessä ole tilapäinen neuvonta ja ohjaus tai jollei suunnitelman laatiminen ole muutoin ilmeisen tarpeetonta. Suunnitelma on laadittava yhdessä asiakkaan kanssa, ellei siihen ole ilmeistä estettä.
- Sosiaalihuoltolaki on sosiaalihuollon yleislaki. Sen mukaan palvelutarpeen arvioinnissa on tehtävä asiakassuunnitelma. Asiakassuunnitelman sijaan voidaan tilanteen mukaan tehdä myös muu vastaava suunnitelma, kuten vammaispalvelulain mukainen palvelusuunnitelma. Sosiaalihuoltolain yleisiä asiakassuunnitelmaa koskevia säännöksiä on sovellettava myös palvelusuunnitelman tekemiseen.
- Kotona annettavasta palvelusta laaditaan yhdessä palvelun käyttäjän kanssa palvelu- ja hoitosuunnitelma, johon tulee sisällyttää sekä kotipalvelu että kotisairaanhoido. Suunnitelma tarkistetaan tarvittaessa (asetus sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista 3 §).

Yhteneväisen asiakassuunnitelman laatiminen:

- Tavoitteena on saada yhteneväiset käytännöt koko maakuntaan. Yhteneväisillä käytännöillä on tarkoitus taata tasalaatuinen palvelu koko maakunnan alueella.
- Ongelmana tällä hetkellä on kuntien erilaiset sähköiset järjestelmät ja käytännöt. Yhteisen ohjelman hankintaan menee vielä aikaa.
- Tietojärjestelmien rajatut käyttöoikeudet
- Osassa kuntia sähköisiä järjestelmiä ei ole vielä lainkaan käytössä
- Lainsäädäntö ohjaa ja velvoittaa jokaista sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaista kirjaamaan asiakas- ja potilasasiakirjoihin keskeiset ja tarpeelliset tiedot asiakkaan/potilaan hoidosta.
- Kantaan arkistoitava kirjaaminen tulee tehdä oikeiden komponenttien, tarveluokitusten ja toimintoluokitusten alle, jotta tieto arkistoituisi oikein
- Kansaan arkistoitava kirjaaminen tulee olemaan samoilla periaatteilla toimiva menetelmä. Ohjelma on vielä kesken.

Kirjaamista koskeva keskeinen lainsäädäntö

www.finlex.fi

- Henkilötietolaki 523/1999
- Laki potilaan asemasta ja oikeuksista 785/1992
- Laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sähköisestä käsittelystä 159/2007
- Laki terveydenhuollon ammattihenkilöistä 559/1994
- Laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta 621/1999
- Sosiaali- ja terveysministeriön asetus potilasasiakirjoista 298/2009
- Laki sosiaalihuollon asiakasasiakirjoista 2015
- Tietosuojalaki 516/2004
- Terveydenhuoltolaki 1326/2010
- Sosiaali- ja terveysministeriön asetus valtakunnallisista tietojärjestelmäpalveluista 165/2012

Kirjaamisesta

- **Kirjataan asiakkaan toimintaa, ei tehtyjä töitä!**
- Kirjaaminen voimavaralähtöisesti

”Lääkkeet kipotettu, suihku, iho rasvattu...”

VAI

” Suihkussa Martta tarvitsi sanallista ohjausta hiusten pesun aloittamiseen. Shampoon Martta otti itse, kun pullon antoi käteen. Martta levitti shampoon hiuksiin ja hieman avustettuna sai huuhdelluksi hiukset. Alavartalon pesussa tarvitsi apua, ylävartalon sai pestyksi itse suihkutuolissa istuen...”

Kirjaamisesta

- Aiemmistä kirjauksista saa tietoa mm. avustamisen tavoista (sanallinen, manuaalinen) ja tarpeesta, jonka perusteella voi muokata omaa toimintaansa tilanteessa
- Kirjauksien perusteella pystytään näkemään mahdollinen muutos toimintakyvyssä, kun verrataan aiempiin kirjauksiin – jatkuvan arvioinnin merkitys asiakastyössä
- Tärkeää tietoa fysioterapeutille, toimintaterapeutille ja muille työntekijöille, jotka eivät näe asiakasta jatkuvasti
- Tärkeää kuvata mitä näkee, ei tulkintaa

Esitys yhteisestä toimintatavasta:

- Palvelutarpeen arvioinnin yhteydessä laaditaan asiakassuunnitelma. Suunnitelmaan nostetaan asiakkaan yksilölliset hoidon tarpeet sekä asiakkaan kanssa sovitut tavoitteet ja keinot tavoitteisiin pääsemiseksi. Suunnitelma muotoutuu asiakkaan mukana arjessa.
- Suunnitelmaan kuvataan asiakkaan osallisuus sovittuihin asioihin, sosiaalinen ympäristö, asiakkaan ja omaisten näkemys ja arvio tilanteesta.
- Paljon palvelua käyttävien asiakassuunnitelmaa hyödynnetään verkostojen yhteistyössä ja suunnitelma liitetään päivittäisen suunnitelman rinnalle ja pohjaksi.
- Paljon palvelua käyttävien asiakkaiden asiakassuunnitelma tehdään yhdessä asiakkaan ja verkoston kanssa. Suunnitelmaan kootaan kokonaistilanne ja muodostetaan yhteinen ymmärrys tuen ja palvelujen tarpeesta. Tavoitteena on, että asiakas käyttää palveluja suunnitelman mukaisesti ja koordinoitusti sekä osallistuu voimavarojensa mukaisesti sen toteuttamiseen. Kaikkien osallisten vastuut määritetään suunnitelmaan ja sovitaan vastuutyöntekijästä sekä suunnitelman seurannasta.

Yhtenäinen asiakassuunnitelma

- Esitiedot, asiakastiedot, tulosityy. Tarkistetaan etuudet
- Oikeudellinen ennakointi. Edunvalvonta valtuutus, edunvalvonta, hoitotahto kirjataan suunnitelmaan. Systemaattinen
- Kartoitetaan voimavarat ja vahvuudet
- Päivittäiset toiminnot (peseytyminen, pukeutuminen, ruokailu, wc-käynnit, liikkuminen)
-> Ruokailussa avustaminen-> Nykytila/Tarve: Lämmin ruoka jää syömättä. Helposti naposteltavia ruokia syö tai jättää/unohtaa syödä. Lämmittää itse ruuan kun hoitaja antaa ruuan jääkaapista. Voitelee itse leivät kun välineet asetetaan pöydälle. Syö itse. Tarvitsee tukea ja toiminnallista ohjausta päivittäisissä toiminnoissaan.
- Omanäkemyks: haluaisin syödä monipuolisesti ja terveesti. En tiedä mitä söisin kun avaan kaapin. Otan keksin.
Tavoite: Ruuan lämmittäminen itsenäisesti. Syö säännöllisesti ja riittävästi. Motivoituminen omatoimisuuteen.
Keinot: Harjoitellaan yhdessä ruuan lämmittämistä, asetetaan esille jääkaappiin helposti saataville lämmitettävä ruoka, muistutus kalenteriin tai teknologisen sovelluksen kautta ruuan lämmittämisestä ja syömisestä.
- Kodinhuollolliset työt ja asiointit Asiakas mukaan toimintaan.
-> Kaupassakäynti ja muu asiointi. Nykytila/Tarve: Avustajan kanssa haluaisi tehdä kauppa-asiat. Haluaisi ostaa ja valita itselleen sopivia, houkuttelevia ruoka-annoksia. Sopivan vapaaehtoisen löytäminen. Omaisten osuus. Omahoitaja Pirjo selvittää asiakkaan kanssa asiaa.
- Sosiaalinen ympäristö ja osallisuus
- Elämäntilanne, harrastukset
- Asiakkaan näkemys ja omaisen näkemys
- Sovitaan omahoitaja.
- Terveystietojen kirjaamisalustalta valitaan kantaan arkistoituvia otsikoita asiakkaan tilanteen ja perussairauksien seurannan tarpeen mukaan esim. aineenvaihdunta -> verensokeri. Minimioitsikkotasot: Lääkehoito, Ravitsemus, Päivittäiset toiminnot. Kun turvataan perussairauksien tasapaino asiakas voi keskittyä normaaliin terveeseen arkeen ja elämään.

Hyviä linkkejä:

- <http://www.muistiasiantuntijat.fi/lomakkeet.php?udpview=verkkokoulukaisut>

Kiitos!

stm.fi #IKIOMAT

www.sosiaalikallega.fi

Lahja.harju@poskelappi.fi; puh. 0403531408

SOSIAALI- JA
TERVEYSMINISTERIÖ

MUKANA
HALLITUKSEN
KÄRKIHANKKEESSA

Pohjois-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus
Lapin toimintayksikkö

Toimiva kotihoito Lappiin
– Monipuoliset tuen muodot kotona asumiseen -hanke